

**“ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው !
ዶ. ሮቶብ ሃይለማሪያም**

**ግልፅ ደብዳቤ
ለኢትዮጵያ ሕዝብና ለክቡራን ዳኞች**

ከዶ/ር ያቆብ ኃ/ማርያም

በእነ ኢንጂነር ኃይሉ ሻውል የወንጀል መዝገብ የተከሰሰን ሰዎች እጅግ ከባድና ዘግናኝ ክሶች በአቃቤ ሕግ ተመስርተዋል። የተከሰሰንባቸው መሠረተ ቢስ ክሶችን በመቃወም ተገቢውን ሕጋዊ ክርክር ለማቅረብና መልስ ለመስጠት እውቀቱም ሆነ ተሞክሮ ሳያንሰን፤ በሀገሪቱ ከሚገኙ ምርጫ ጠበቆች ለማቆም ሳይቅተን ክሱን ላለመከላከል መርጠናል።

ይህ ክስ ለመጀመሪያ ጊዜ ፍ/ቤት የቀረበ ዕለት ፕ/ር መስፍን ወ/ማርያም በመንግሥትና በእኛ በተከላሻች መሀል ያለው ያለመግባባት በውይይትና በመግባባት ሊፈታ የሚችል ፖለቲካዊ ጥያቄ እንጂ የወንጀል ጉዳይ አለመሆኑን በእሳብና አሳብ በውሃ ማር። በጉዳዩ እስተያየታቸውን የሰጡ ዓለም አቀፍ ሰብአዊ መብት ተሟጋች ድርጅትና የአንዳንድ አገር መሪዎችም ጭምር ለመግባባቱ ፖለቲካዊ መሆኑን አሳብ በውሃ ማር። በውይይትና በመግባባት እንዲፈታ በብዙ ተማዕኛዎቻል። ተከላሻችም ያለምንም ቅድመ ሁኔታ ከአስር እንዲለቀቁ እነሆ ተማዕኛዎቻቸውን እስከሃራ አላቋረጡም። ብዙ ኢትዮጵያውያንም አለመግባባቱ የወንጀማማችና የአሁንተማማች እንደሚሆኑ መጠን የቀረጠና የቀርቦ ጠባሳ በሚተው በሕግ እሰጣ እገባ ሳይሆን በውይይት መፍትሔ ይሰጠው ዘንድ መንግሥትን ለማሳመን ብዙ ጥረዋል። ኢሕአዴግ ለዚህ ሁሉ አቤቱታ ጆሮ ዳባ ልበስ በማለቱ እኛም ተከላሻች እነዚህን ግልፅ የሆኑ የፖለቲካ ጥያቄዎች በሕግ ተተብትበው፤ የሕግና የፖለቲካ ጥያቄዎች ልዩነታቸውን ደብዝቦ የኢትዮጵያ ሕዝብን እንዳያሳስት በሚል በፍ/ቤት የቀረቡበንን ክስ ላለመከላከል ወሰንን።

እኔም ይህንን በክስ ላይ ያለኝን የመደምደሚያ ሀሳብ በግልፅ ደብዳቤ ስንልፅ የፍርዱ ሂደት ወደማጠቃለያው በቀረበበት ወቅት አቃቤ ሕግ የቀረባቸው ማስረጃ ተብዬዎች ክሱን አያስረዱም፤ በነፃ እንለቀቅ ብዬ የመጨረሻ ተማዕኛዬን ለፍ/ቤቱ ወይም ለሌላ ሌላ ለማቅረብ አይደለም። የተከበረው ፍ/ቤት እንደሚረዳው በወንጀል ክርክር የተከላሻ የመዝገያ ንግግር የሕግ አንቀፅና ማስረጃዎችን በመተንተን ብቻ ሳይወሰን፤ ብዙና ሰፋሬ አድማሳትን ሊዳስስ ይችላል።

በአገራችን በተለያዩ ጊዜያት በወቅቱ የነበረውን ስርአት እንለውጣን በማለት በተነሱ አገር ወዳደች ላይ ክሶች ተመስርተው፤ ትልልቅ ፍርዶች ተበይነዋል። በእነ በላይ ዘለቀና በጀነራል መንግሥቱ፤ በጀነራል ታደሰ ብሩና በዛ/ል አለሙ ቲጤሃ ላይ የተመሰረቱት መሠረተ ቢስ ክሶችና የተሰጡት አፍትሐዊ ፍርዶችን በምሣሌነት መጥቀስ ይቻላል። ይህ ክፍታችን ያለው ፍርድ ግን በሀገራችን ፍትሕ ላይ ከአኮኖሚው ተፅዕኖ፤ በአገራችን ሰላም ልማትና ዲሞክራሲ ከማቀጨጭ ወይም ከማጎልበት አገገር በጠቅላላው ፍርዱ በአገራችን መፃኢ እድል ላይ ከአኮኖሚው ጫና ሲታይ ከዚህ ቀደም በአገራችን ከተካሄዱት ክሶችና ፍርዶች ሁሉ የተለየና የላቀ ነው ብል የተሳሳኩ አይመስለኝም። በዚህ ጉዳይ ላይ ፍርድ በሚሰጥበት ወቅትም የኢትዮጵያውያንና የመላው አለም ሕዝብ አይንና ቀልብ በዚህች በትንሽ ከተማ በምትገኝ ፍ/ቤት ላይ ያተኮረ እንደሚሆን አልጠራጠርም።

በእነ ኢንጂነር ኃይሉ ሻውል ላይ በተመሰረተው ክስ በእውን የተከሰሱት ኢንጂነር ኃይው ሻውል ወይም የአለም የሰብአዊ መብት ተሸላጭ ፕ/ር መስፍን ወ/ማርያም፤ ወይም ዶ/ር ብርሀኑ ነጋ፤ ወይም ወ/ት ብርቱካን ሚደትሃ ወይም የተቀረነው አይደለም። ዛሬ በኢንጂነር ኃይሉ ሻውል ፋይል የተከሰሰው ፍትሕ ነው። ዛሬ ለፍርድ የሚቀርበው ራሱ ዲሞክራሲ ነው። ዛሬ ቢፈረድብንና ለእስራትና ለሞት ብንዳረግ የሚሞተው ሰላም ነው። ዛሬ የኢትዮጵያ ሕዝብ በሕግ ክብርነት ላይ ያለው እምነት ነው።

“ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው !

ዶ. ሮቶብ ሃይለማሪያም

በዚህ በተከሰሰንበት ጉዳይ የተከበረው ፍ/ቤት ትልቅ ፈተና ቀርቦለታል። በዚህ ፍርድ አማካኝነት ፍትሕ ያሸንፋል ወይም ግፍ፤ በደልና ጥላቻ በአገራችን ይነግዛል። በዚህ ፍርድ ዲሞክራሲ የበላይነቱን ይይዛል፤ ወይም አምባገነንነት ይንሰራፋል። በዚህ ፍርድ ሠላም ይመሰረታል ወይም ምናልባት የመበጣበትና የመናቆር ዘር ይዘራል።

እኛ ተከላሾች መላው የኢትዮጵያ ሕዝብ እንደሚያውቀው ፍትሕ ተነፍጉት የኖረው ሕዝባችን ከፍትሕ እንዲቃመስ! የፖለቲካ ነፃነት ቀምሶ የማያውቀው ሕዝባችን ከነፃነት እንዲቋደስ ለዘመናት ሠላም ያጣው ሕዝባችን ሠላምን እንዲያጣጥም ከድህነትና ከኋላ ቀርነት ተላቆ ክብር ያለው ንፍ እንዲኖር ለማስቻል የበኩላችንን አስተዋዕለ ከማድረግ ለላ ምንም አላማ የለንም። በሀገራችን ለፍትሕ መሟገት! ለሠላም መቆም ለነፃነት መታገል በእስርና በሞት የሚያስቀጣ ከሆነ እንደ ክሱ ጥፋተኞች ነን ሞትንም ሆነ እስራትን በፀጋ እንቀበላለን። እስትንፋሳችን እስካለች ድረስ ግን ለሕዝባችን ፍትሕ ከመሟገት! ለአገራችን ለሠላም ከመስራት! ለዲሞክራሲ ከመታገል! ለአገራችን እንድት ከመጣር ለእንድ ቀንም ሲሆን እንዘነጋም። እኛ በአገር ከህደት ወንጀል ጥፋተኞች የምንሆንና ሊፈረድብንም የሚገባው የራሳችን የግል ጥቅም ከአገራችን ጥቅም ያስቀደም ዕለት ወይም ለሕዝባችን የገባውን ቃል ያጠፍን አለት ነው። እንዲህ አይነት «ወንጀል» በፈፀምን ጊዜ ይቅርታ እንጠይቅም! ይቅርታ እንዲደረግልንም አይገባም።

ለመሆኑ በእነ ኢንጂነር ኃይሉ ሻውል ፋይል ከተሰን ስማችን የዘረዘረው እነ ማን ነን።

በቅንጅት ዙሪያ የተከሰሰውና ዛሬ በተከላሸነት የቀረብነው ግለሰቦች በተለይም አዛውንቶቹ ፖርቲ ውስጥ የገባው በአፍሪካ በሰፊው እንደሚደረገው ስልጣንን ተገን አድርገን ገንዘብንና ሌሎች የግል ጥቅማችንን ለማሳደድ አልነበረም። እንደእውነቱ ከሆነ ብዙዎቻችን ለነጋሪዎችን በቂ ገንዘብ ያለን ነን። የሥልጣን ፍላጎትም አልነበረም። ፖርቲው ውስጥ የሥልጣን ፍላጎትም አልነበረም ፖርቲው ውስጥ ያስገባን። በነበርንባቸው የሥራ መስኮች ይብዛም ይነስ ሥልጣን የነበረን ግለሰቦች ነን። እንዲሁም በዚህ መዝገብ የተዘረዘሩት ወጣቶች ለድካማቸው ምንም ካሳ ሳይፈልጉ የወጣትነት የጨዋታ ጊዜያቸውና አፍላ ጉልበታቸው ለአገራቸውና ለሕዝባቸው ምፅዋት ያቀረቡ የነገ የአገር ተረካቢ አለኝታዎች ናቸው። ከእኛው ጋር ታስረው የሚገኙት ወጣት ጋዜጠኞች የሕዝባችንን የንግግርና የጽሁፍ ነፃነት በብዙ አርምጃዎች ወደፊት ያራመዱ የዲሞክራሲ አርገበኞች ናቸው።

ጀነራል መንግሥቱ ንዋይ የእነ ኃ/ሥላሴ መንግሥት አስወግደው ስርአቱን ለመለወጥ የነበራቸው እራዕይ ሳይሳካ ቀርቶ በአገር ከህደት ወንጀል ተከሰው ፍ/ቤት ቀርበው የተናገሩት ለእኛም አግባብነት አለው። ጀነራሉ ለምን የኃይሉን መንግሥት ለማስወገድ እንደፈለጉ ምንስ ጉድለታቸው ነው ብለው በተጠየቁ ጊዜ የሰጡት መልስ እንዲህ የሚል ነበር «እኔ ብሬልግ በየቀኑ መኪና መቀያየር አችል ነበር ብሬልግም ምርጥ የአውሮፓ ሻምፖን ልጉነጭ አቅሙ ነበረኝ ሰው ቤተመንግሥት ለመግባት ስብሰታ እኔ ከልካይ አልነበረብኝ ይህንን ሁሉ ይቅርብኝ ብዬ አገራን ከአለችበት ድቅድቅ ጨለማና ውርደት ለማውጣት ነበር የተነሳሁት» ዛሬ እንዳንድ የቅንጅት መሪዎች ይህንን የጀነራል መንግሥቱን ቃል በዚህ ችሎት ይደግሙት ነበር። በእኛና በእነ ጀነራል መንግሥት ካሉ ብዙ ልዩነቶች ዋነኛው የትግል ስልት ሆኖ እኛ የመንግሥት ለውጥ በሕዝብ ምርጫ ይሁን ስልገል እነ ጀነራል በህይል ነበር ለውጥ ለማምጣት የመረጡት። በቅንጅት መሪዎችና አባላቱ ቁም ነገር ያለው የሕይወት አላማና ግብ መለኪያው የሚጠጣው ሻምፖን ወይም የሚቆርጠው ራማ ወይም የሚነዳው መኪና ወይም የሚኖርበት ቪላ አይደለም። ዛሬ በዚህ ፋይል ተከሰን በእስር ቤት የምንገኝ ዜጎች ሁሉ ፍላጎትና አላማ ከሌሎች ወንድሞቻችንና እህቶቻችን ጋር በመሆን የዛሬዎቹን አሳሪዎቻችንን ጭምር ቅሌን ጨርቂን ሃንል ለምንከፍለው መስዋዕትነት ምንም ዋጋ ሃንሻ ለአንዴና ለሁሉም ታሪካዊና ተወዳጅዎ አገራችንን የሸፈናትን የድህነት ማቅ ለመግፈፍና የዲሞክራሲ ጥማትንም ለማርካት ነው። የዓላማችን መጀመሪያና መጨረሻ የሕይወታችን ሕልውና ምክንያት ይሕና ይህ ብቻ ነው። የሰው ሕይወት አጭር ነች በተለይም አዛውንቶቹ ከሰው ሕይወት መደምደሚያ ሩቅ እንዳልሆንን

“ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው !

ዶ. ሮዕቆብ ሃይለማሪያም

9

አሳዛኝ ከመሆኑም ሌላ በእኛ ላይ የተጀመረ አዲስ ነገር ባለመሆኑ እንደ ተከላኸነቱ በበኩሉ በቀደም አልቆጠርኩትም። እኔን እንደውስጥ እግር አሳት የለበለበኝ በአገሪቱ የፍትሕ ሥርዓት ላይ የነበረኝ እምነት ከመሰረቱ ያናጋውና ልቤን ያቆሰለኝ በዘር ማጥፋት ወንጀል መከሰሳችን ነው። ለመሆኑ የማንን ዘር ልናጠፋ ነው? ዘወትር የውጪ ወረራ ገፈት ቀማሽ የሆነው እጅግ የምንወደውና የምናከብረው የሰሜኑ ሕዝባችንን ነው? እውነቱን እንነጋገርና አጥንት እንቆጣጠር ከተባለ ለአንዳንዶቻችን በዘር ማጥፋቱ አልቀት ልጆቻችንን መጨመር ይኖርብናል ማለት ነው። እውነቱን እንነጋገር ቁጣዬንና ንዴትን በእግባቡ ሊገልፁ የሚችሉ አማርኛም ይሁን እንግሊዘኛ ቃላት የሉም። እንደዚሁም የሚያናድድኝን የዘር ማጥፋት ወንጀል ምን እንደሆነ በፅሁፍ ሃይሆን በአካል ስላየሁት ነው።

ከቡራን የኢትዮጵያ ሕዝብና ጻዕኛ በሩዋንዳ የቱትሲን ዘር ማጥፋት ወንጀል ተጠርጣሪዎችን ለመጻኘት በተባበሩት መንግሥታት ድርጅት በተቋቋመው አለም አቀፍ ፍ/ቤት በአቃቤ ሕግነት በምሰራበት ወቅት የዘር ማጥፋት ወንጀል ምን እንደሆነ በእግር ቆሞ ሲሔድ አይቻለሁ፤ በጣም ጥቂቶቼን ልጥቀስ።

- በአንድ ቀበሌ የቱትሲ ብሔረሰብ አባላት የሆኑ እናቶች ልጆቻቸውን ወደ አንድ የሰብሰባ ቦታ እንዲያመጡ ታዘዙ ከዚያም እናቶቹ ትላልቅ ጉድጓዶች እንዲቆፍሩ ተነገራቸው። ጉድጓዱን ቆፍረው ሲጨርሱ እያንዳንዱ እናት ልጇን ከዚያ ጉድጓድ ውስጥ እንድትወረወር ተገደደች። ከዚያም ልጆቹን አፈር አልብሱ ተባሉ ሲያሰብሷቸው ልጆቹ እማዬ አውጪኝ እያሉ ከጉድጓድ ለመውጣት ሲቧጥጡ እናቶቻቸው በላያቸው አፈር እንዲያሰብሷቸው ተገደዱ ከጉድጓድ ውስጥ የሚወጣው ሰቅጫጭ ድምፅ ፀጥ ሲል ነበር እናቶቹ አራሳቸውን ስተው የወደቁት። እናቶች ይህን ያደረጉት የተቀሩትን ልጆቻቸውን ከሞት ለማዳን ነበር።
- ከ25ሺህ በላይ የሚሆኑ ቱትሲዎች እናንተ ኢትዮጵያውያን ናችሁ ሒዳ ወደ ሀገራችሁ ግቡ ተብለው እጃቸው የፈጠኝ ታሰረው ወደ ሰሜን አቅጣጫ በሚፈስ ወንዝ ውስጥ ተወርውረው ሰውነታቸው ፍፁም ነጥቶ የተነሳውን ሺዲዮ ለዐቃቤ ሕግ ማስረጃነት አቅርቤዋለሁ። ያም ወንዝ በፈዝ ለጊዜውም ቢሆን የኢትዮጵያ አየር መንገድ ተባለ።
- በአንድ ሙራቢ በሚባል ቀበሌ ከ3ሺ የሚበልጡ ቱትሲ ወንዶች፤ ሴቶችና ሕፃናት ግንባራቸው በቆንጨራ ተበርቅሶ ወደ ሬሳ ማጨቂያነት በተቀየረ ት/ቤት በሰው ልጅ ማፈሪያነት ለታሪክ ተቀምጧል።
- በጠቅላላው በሩዋንዳ በ90 ቀናት ውስጥ ወደ 1ሚሊዮን የሚጠጉ ቱትሲ አዛውንትና ሕፃናት በቆንጨራ ተጨፍጭፈዋል። ጥቂቶች የታደሉት ደግሞ የሚገደሉበትን ጥይት እንዲገዙ ተደርገዋል።
- በሌላ አህጉር ማለትም በእስያ 2 ሚሊዮን ካንቸንቺያኖች በዘርና በፖለቲካ አመለካከታቸው ምክንያት ተጨፍጭፈዋል።
- እንዲሁም በሒትለር በጀርመን 6 ሚሊዮን አይሁዶች በዘራቸውና በሀይማኖት ምክንያት ተጨፍጭፈዋል።

ከሚሊዮን የማያንሱ አርመኖች በቱርኮች ተጨፍጭፈዋል። እኛ ደግሞ በዘር ማጥፋት ወንጀል የተከሰሰነው ከእኛ ጋ ምንም ግንኙነት በሌለው፤ ሕዝቡ ድምፁ ይከበር ብሎ በተነሳሳበት ወቅት አንድ ቤት በከፊል በመቃጠሉና ጥቂት ተመሳሳይ ጉዳይ በአንዱ ብሔረሰባችን ላይ ደረሰ የተባሉት ጉዳትም ቢሆን በዚያ ብሔረሰባችን አባልነታችሁ ሃይሆን ለኢሕአዴግ ካደረግና ባለሥልጣናት ሆነው ባደረሱት በደል ነው የሚል ግምት አለን። ሕዝባችን አቃቤ ሕጉ ከሚገምተው በላይ ብልህና ጨዋ ነው። በቅርብ ጊዜ በፖለቲካ ቡድኖች ቀስቃሽነት ከተደረጉ ጥቂት የብሔረሰቦች ግጭት ሌላ ሕዝባችን በራሱ ተነሳስቶ በዘርና በሃይማኖት ልዩነት የተጋጨበት ወቅት በታሪክ የለም።

**“ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው !
ዶ. ሮዕቆብ ሃይለማሪያም**

ውድ የኢትዮጵያ ሕዝብ

ዐቃቤ ሕግ በእኛ በተከላሾች ላይ ክስ መስርቶ የዋሰ መብት እንድንከለክል ፍ/ቤቱን በእሳሰብንበት ወቅት የሃገር ክህደት ወንጀል ከወንጀሎች ሁሉ የከፋ ወንጀል መሆኑን ገልጾ ነበር። ሆኖም ከወንጀሎች ሁሉ የከፋ የወንጀሎች ቁንጮ የዘር ማጥፋት ወንጀል እንጂ የሃገር ክህደት ወንጀል አይደለም። ፈረንጆች (the most heinous, the most egregious) ወንጀል ይሉታል። አዶልፍ ሂትለር የይሁዶች ዘርና ሃይማኖት ከምድረ ገጽ ለማጥፋት 6 ሚሊዮኖችን በፈጀበት ጊዜ በወቅቱ ወንጀሉን የሚገልጽ ቃል ስላልነበረ የእንግሊዝ ጠቅላይ ሚኒስትር የነበሩት ዊንስተን ቸርችል “ስም የለሽ” ወንጀል (nameless crime) ብለውት ነበር። ይህ እንድን ዘር ወይም ሃይማኖት የሚያጠፋ ወንጀል ምን ተብሎ ይጠራ ብለው ምሁራን ሲመረምሩ ለምጋኪን የተባለ ከአውስትራሊያ ወደ አሜሪካ የተሰደደ አይሁድ እጅግ አስፈሪና አስደንጋጭ ቃል ሲፈልግ (geno) በግሪክ ዘር የሚል ቃል (cide) በላቲን በጅምላ መገደል የሚሉትን ሁለት ቃላት አጣምሮ (genocide) በአማርኛ “ዘር ማጥፋት” ብለን የተረጎምነውን ቃል ፈለሰፈ። ይህም ወንጀል በጊዜው ባለመታወቁ ናዚዎች እንኳን በተለያዩ የጦር ወንጀሎች እንጂ በዘር ማጥፋት ወንጀል አልተከሰሱም። እስከ ዛሬ ድረስ በዓለም ዙሪያ በዘር ማጥፋት ሶስት ክሶች ሲመሠረቱ ሁለቱ በኢትዮጵያ በደርግ ባለስልጣናት እና በእኛ ላይ ሲሆን፣ ሌላው ደግሞ በሪዋንዳ ነው። በብዙ መቶ ሺህ የሚቆጠር ህዝብ የጨፈጨፈው ላዳም ሁሴን እንኳን ቢሆን የተከሰሰውና የተቀጣው በዘር ማጥፋት ወንጀል ተከሶ ሳይሆን በሰው ልጆች ላይ በፈጸመው በ (crime against humanity) ነው። በሁለቱ መሀከል ደግሞ የጉላ ልዩነት አለ።

የዘር ማጥፋት ወንጀል በጠቅላላው በዓለም ሕዝብ ላይ የሚፈፀም ወንጀል ነው። እንደ ዘር ወይም ሃይማኖት ሲጠፋ ተጉጂው ጠቅላላው የሰው ልጅ ስለሆነ በዘር ማጥፋት ወንጀል የሚጠረጠር ሰው በማንኛውም ሃገር ክስ ሊቀርብበት ይችላል።

እኛን የሚያስቆጩን በግፍ መታሠራችን አይደለም። የጀመርነው የዲሞክራሲ ሂደት ለጊዜውም ቢሆን ቢስተጓጉልም እኛን ያስቆጩን ስማችን ከዘር ማጥፋት ወንጀል አጠገብ መስፈሪ ነው። በዚህ መሠረተ ቢስ ክስ ዐቃቤ ሕግ በግማሽ ገድሎናል፣ ስማችንን አጉድፎታል። ሰብዕናችንን ከማራከሱም በላይ በምንወደውና በምናከብረው በሰሜኑ ሕዝባችን ፊት በጠላትነት ሊያስፈርጅን ሞክሮአል። እንዴትስ የሃገራችን ታሪክ እንደሚያጉድፍ አልተረዳውም። አሁን በእውነቱ በጊዜው ነፍስ ጡር የነበረችው ወ/ሮ ሰርካዓለም ፋሲል ወይም ሰውን ቀና ብላ የማታየውን ሰብሰ ታደሠ ወይም የትግራይ

“ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው !

ዶ. ሮዕቆብ ሃይለማሪያም

6

ብሄር ተወላጅ ጻዊት ከበደ የራሱን ዘር ለማጥፋት ሞክሮአል ብሎ ዐቃቤ ሕግ አምና ነው! በእነዚህ አሁኖቻችንና ወንድሞቻችን ላይ ክስ የተመሠረተው? ወይስ በትህዛዝ?

የሕዝብ መብት ለማስከበር የታደልን የሕግ ባለሙያዎች እኮ ፍፁም እውነተኛነት ፣ለሕግ ፍፁም ታማኝነት ፣ፍፁም ሐቀኛ ሆነን መገኘት ይጠበቅብናል። ይህ ካልሆነ በሕግ ዕውቀት ለመካን ያደረግነው ረጅም የሕግ ጥናት ዘመናት ባክኑ ማለት ይቻላል። ለዚህም ነው የሕግ ሥነ ምግባር ትምህርት(sepal ethics)

በሕግ ጥናት ፕሮግራም አጽንኦት የሚሠጠው። በምንም መልኩ ከተከላሸች ጋር በአልተያያዘ ምክንያት አንድ ቤት ተቃጥሎ ቢሆን እንኳን የኢትዮጵያ ታሪክ የሚያገድፍ የዘር ማጥፋት ወንጀል ክስ መመሥረት በአንድ ሚሊዮን ቱትሲዎች በሁለት ሚሊዮን ካምፑችያኖች በአንድ ሚሊዮን ተኩል አርመኖች በ6 ሚሊዮን ይሁዶች ደም እንደመቀለድ ይቆጠራል። የሕግ ባለሙያዎች ፍትሕን በሹመትና በገንዘብ ቀርቶ በሕይወታቸው እንኳን መቀየር የለብንም። አለበለዚያ የተከበርን የሕግ ባለሙያዎች ከመሆን ፈንታ አብላጫ ገንዘብ ለከፈለን ገዢ ወይንም ሿሚ ራሳችንን ሸጠናል ማለት ነው።

ከዘር ማጥፋት ወንጀል ከመመሥረት ባልተናነሰ መልኩ ዐቃቤ ሕግ የክስ አመሠራረትና የማስረጃ አቀራረብ የሚያስቅ ብቻ ሳይሆን ያሳዝናልም። ዐቃቤ ሕግ በየቀጠሮቹ ጭብጦችን በሚያስይዝበት ወቅቶች ተከላሸቹ አድመኞች፣ በወንጀሉ ተባባሪዎች መሆናቸው በማስረጃ ሳይረጋገጥ በአድመኝነትና በወንጀለኛነት ፈርጆናል። ስለሆነም በአንዱ ተከላሽ ላይ የቀረበው ማስረጃ በሁሉም ተከላሸች ላይ እንደቀረበ ተደርጎ እንዲቆጠርለት ክቡር ፍርድ ቤቱን አሳስቧል። ይህ ቅያስ ወይም(strategy) ዐቃቤ ሕግ እራሱ ያመነጨው ሳይሆን የኑረምበርግ ፍርድ ቤትን ካቋቋመው ቻርተር የተገለበጠ ነው። በሁለተኛው የዓለም ጦርነት ድል አድራጊ አገሮች ናዚዎችን የሚጻጉበት ሕግ ቻርተር አወጁ። በዚህም አዋጅ የናዚ የፓርቲና ሌሎችም የናዚ ድርጅቶች በሙሉ ሕግ ወጥ ደርጅቶች(criminal organizations) መሆናቸውና የእነዚህም ድርጅቶች አባላት በአባልነታቸው ብቻ ወንጀለኞች እንደሆኑ ደነገጉ። ስለሆነም በአንዱ የፓርቲ አባል ላይ የቀረበ ማስረጃ በሁሉም የናዚ አባላት ሁሉ ላይ ተፈጻሚ እንደሚሆን በቻርተሩ ተደነገገ። ይህ የቻርተሩ አንቀጽ “ወንጀል የግል ነው” የወንጀል ድንጋጌ ወደ ጊላ ሄዶ ወይንም(reactively) አይሠራም የሚለውን የወንጀል ሕግ መርህ ወይንም(doctrine) ስለሚጻፈር በዓለም የዓለም ሕግ ምሁራን ዘንድ በጽኑ የተነቀፈ ነው። በምሳሌ ላስረዳ በዐቃቤ ሕግ አስተሳሰብ የቅንጅት አመራር አባል ያዕቆብ ኃ/ ማሪያም አባል በመሆኑ

**“ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው !
ዶ.ር ያዕቆብ ሃይለማሪያም**

7

ብቻ ወንጀለኛ ነው ማለት ነው ቀጥሎም በያዕቆብ ላይ የሚቀርበው ማስረጃ ቅንጅትን በሚደግፉ ግለሰቦች ላይ ሁሉ ተፈጻሚነት አለው ማለት ነው። ቅንጅት በመላው ኢትዮጵያ ሕዝብ ስለሚደገፍ ዐቃቤ ሕግ በ75 ሚሊዮን ሕዝባችን ላይ ክስ አለማቅረቡ በመዘንጋት ይሆን? ይህንን ተከትሎ ነው ዐቃቤ ሕግ በተከላከሎች በአንዳችን ላይ የቀረበ በሁሉም ተከላከሎች እንደቀረበ እንዲቆጠርለት የጠየቀው?

ወደ እኛ ሕግ ስንመጣ ከዚህም የበለጠ ኢፍትሃዊነት ይገጥመናል። በመጀመሪያ ቅንጅት ወንጀለኛ ድርጅት(criminal organization) ነው የሚል ሕግ የለም። በተጨማሪም የአንድ ድርጅት ዓላማን የሚደግፍ ሰው የድርጅቱ መሪዎች ሠርተውታል በተባለ ወንጀል አባሪነቱ(consfire) ማድረግ ሳይረጋገጥ በወንጀል ሊጠየቅ ይችላል የሚል ሕግ የለም። ስለሆነም ዐቃቤ ሕግ በወንጀለኛ መቅጫ ሕግ ውስጥ የሌሉ ድንጋጌዎችን ለመፍጠር ይዳደራል። ይህ አካሄድ “ሕግ ከሌለ ወንጀል የለም” ወይም(no crime without prior law) ወይም በተሻለ አገላለጽ(nullum Crimean sine lege) የሚለው ዓለም ሁሉ የተቀበለውና ዓለም ሁሉ የሚሠራበት ኢትዮጵያ ወንጀለኛ መቅጫ ሕግም የተጠቀሰ መርህ ወይም ዶክትሪን ይጥሳል።

በክቡራን ጻኞች ፊት የተጋረጠው አላፊነት ቀላል አይደለም አንድ ወታደር ጥፋት ቢያጠፋ በበላይ መኮንን ታዝዦ ነው ይል ይሆናል አንድ የመንግስት ሠራተኛ ቢያጠፋ አለቃዬ አዞኝ ነው ሊል ይችል ይሆናል ጻኛ ለማንም ተጠያቂ ስለሆነ ለሚፈርደው ፍርድ ለሚያስከትለው ሃላፊነትና ውጤት ተጠያቂ መሆኑ በመሆኑ እራሱ ብቻ ነው ።

ምላጭ ቢያብጥ በምን ይበጣል እንዲሉ ጻኛ ቢያጠፋ በምን ይጻፍል። ጻኛ ቢያጠፋ በታሪክ፣ በሕሊናው፣ በልጆቹና በመላው የኢትዮጵያ ሕዝብ ይጻፍል።

የአገራችን ሕዝብ ለሕግ ከበራታ ወይም ንቀት ይኖረው እንደሆነ በዚህ ክስና ፍርድ ይወሰናል። አንድ ሠው በአልሠራው ወንጀል ተጠያቂ ይሆናል ተብሎ በኢትዮጵያ ፍርድ ቤት የተፈረደበት እለት ፍትሕ ሞቶኦልና መርዶ መቀመጥ መሾ ማውረድ ይገባል። ሕዝባችን በፍርድ ቤት ያለው እምነት ይሟጠጣል የኑረምበርግ ፍ/ቤት ዐቃቤ ሕግ ርበርት ጃክሰን ፍ/ቤቱ ነፃና ገለልተኛ መሆን እንደሚገባው ሲያሳስቡ “ዓለም በተከላከሎች ብቻ ሊፈርድ ለተቋቋመው ፍ/ቤት ከበራታ የለውም።” (the world yield no respect to courts that are merely organized to convinent) ርበርት ጃክሰን ብለው ነበር።

**“ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው !
ዶ. ሮዕፋብ ሃይለማሪያም**

ውድ የኢትዮጵያ ሕዝብ ሆይ

አገራችን በብዙ ፓለቲካዊ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ችግሮች ተተብትባለች። በአንገታችን ዙሪያ የተጠመጠሙ ማንቆዎች እየጠበቁ እየሄዱ ነው። ድንገትም ሳናውቀው ጉርርአችንን አንቀው አስትንፋሳችንን ሊቆርጡት ይችላሉ። አገራችን ለገጠማት መጠነ ሰፊ ችግሮች መፍትሔው ተደጋግሞ እንደተባለው ውይይት ነው። መላው ዓላማችንን ለአገራችን ጥቅም መቆም ብቻ ከሆነ በእኛና በኢሕአዴግ መካከል ያለው ልዩነት ትንሽና በቀላሉ ሊፈታ የሚችል ነው።

በመጨረሻም መከፋፈላችን የሁላችንም ጥፋት እንደሚያስከትል ተገንዝበን የአለንበት አካባቢ አደገኛነትን ተረድተን በአገር ጉዳይ አሸናፊና ተሸናፊ እንደሌለ አውቀን በወንድማማችነት በእህትማማችነት ስሜት ወደፊት እንቀጥላለን ወይም የሁላችንም ውድቀት እናፋጥናለን።

የእኛ ጭንቀት ይፈረድብን ይሆን ወይ? ለረጅም ጊዜ እንታሠር ይሆን ወይ? ወይም በሞት እንተጣ ይሆን ወይ? አይደለም ጭንቀታችን በእኛ ላይ ቢፈረድ በአገራችን ላይ ሠላምና ዲሞክራሲያዊ ሂደት በፍትሕ ክቡርነት ሊደርስ የሚችለው አደጋ ነው። እኛ እንደሆንን ፊደል ካስትሮ ከ50 ዓመት በፊት በተመሳሳይ የፈጠራ ወንጀል ተከሰሰው 8 ሰዓት በፊደው የክርክር መዝጊያ ንግግራቸው እንዳሉት “ታሪክ ነፃ ያወጣናል” (history will absolve me) ። ብለው ነበር ክቡራን ጻኞችም በዚህ ጉዳይ በሰጡት ፍርድም ታሪክ ሲያስታውሰው ይኖራል። ለመጨረሻም ዘመናትም ቀጣዩ ትውልድ የሕግ ተማሪዎችም ምናልባትም ልጆቻቸውና የልጅ ልጆቻቸው ይህንን (case) ጉዳይ በሚመረምረበት ጊዜ ወይ ይከረበታል ወይም ያፍረበታል የትኛውን እንደሚመርጡ ውሳኔው የክቡራን ጻኞች ይሆናል።

በመጨረሻም በበኩላችን ምንም ወንጀል እንዳልሠራን በጽኑ የምናምን ቢሆንም ወንጀል ሠርተናል ከተባለም ወንጀል ለመሥራታችን በእውነተኛ ማስረጃ ተረጋግጦብን ለሕግ ብቻ ተገዢ በሆነ ነፃና ገለልተኛ ፍ/ቤት ቢፈረድብን ውሳኔው ለመቀበል ወኔው አይገደም ፣ ማንም ከሕግ በላይ አይደለምና አገራችን በዲሞክራሲ በነፃነትና በልማት አብባ ለዘላለም ትኑር።